Фінансові інструменти.

Фінансовий інструмент — фінансовий документ (валюта, цііний папір, грошове зобов'язання, фьючерс, опціон та інші), продаж чи передача якого забезбпечує отримання грошових коштів.

Це, по суті, будь-який контракт, результатом якого є поява деякої статті в доходах однієї сторони контракта і статті у видатках іншої.

Фінансові інструменти поділяються на

Основні — в основі лежать майнові права на який небудь актив.

первинні (акції, облігації, векселі, банківські сертифікати, чеки, закладні, коносаменти).

вторинні, виробничі— випускаються на основі первинних цінних паперів. (Депозитарна розписка)

Похідні, деривативи — основані на цінових активах.

(фінансові опціони, фьючерси, форвардні контракти, відсоткові свопи, валютні свопи)

Фінансові інструменти:

Акція

Акці́я — вид цінних паперів, що являє собою свідоцтво про власність на визначену частку статутного (складеного) капіталу акціонерного товариства і надає її власнику (акціонеру) певні права, зокрема: право на участь в управлінні товариством, право на частину прибутку товариства у випадку його розподілу (дивіденд), а у випадку ліквідації — на частину залишкової вартості підприємства.

Одночасно акція є одиницею капіталу, переданого акціонерами у користування акціонерному товариству.

20 березня 1602 року основні торгівельні компанії Нідерландів, що спеціалізувались на транспортуванні навколо мису Доброї Надії прянощів з південно-східної Азії та їхньму продажу в Європі, об'єднались для протистояння іспанським та португальським конкурентам, які намагались монополізувати цей ринок, і утворили велику компанію під назвою «Vereinigte Ostindische Compagnie» («Об'єднана Ост-Індійська Компанія», VOC). Уставний капітал VOC складав величезну для тих часів суму в 6,424,588 гульденів, але для виконання бізнес-плану в умовах жорсткої конкуренції з боку іспанців та португальців цього було недостатньо.

Ключовою ідеєю, що забезпечила залучення додаткових коштів для розвитку, було рішення правління про відкриття вільного доступу до статутного капіталу та надання акціонерам прав співвласників.

Таким чином, випущені в обіг цінні папери VOC із вищезазначеними правами власника стали першими акціями в сьогоденному розумінні.

Акції першого випуску мали номінал в 3000 гульденів, що було дуже великою сумою для того часу; тим не менше, перший випуск акцій був розпроданий за кілька днів. Ці акції не були іменними, і ними міг володіти будь-який громадянин Нідерландів, тому практично з того ж моменту їхній обіг сформував перший вторинний ринок акцій.

Акціонери компанії (термін з'явився близько 1606 року) при купівлі акції мали виплатити її номінальну ціну чотирма частинами, і ці платежі були отримані VOC в період з 1603 по 1606 роки. Акціонер отримував чек («частину») на виплачену суму, який був, фактично, акціонним посвідченням. На відміну від сучасних, такі посвідчення не видавались на руки, а оформлювались внесенням імені акціонера в реєстр VOC, що скріплювалось підписами двох з її директорів. Таким чином, амстердамський офіс VOC став першою фондовою біржою в світі, торгуючи власними акціями.

Уставний капітал VOC не збільшувався за рахунок додаткових емісій акцій, за винятком невеликої однократної корекції до 6,440,200 гульденів.

Також компанія задовольняла свої потреби у короткострокових позиках шляхом випуску бондів (боргових розписок) на термін від 3 до 12 місяців. Пізніше, після 1655 року, створювались більш довгострокові позикові облігації, що також випускались в публічний обіг. В результаті цього запозичений капітал в деякі моменти досягав 10-12 мільйонів гульденів. Завдяки такій фінансовій політиці VOC стала найбагатшою фінансовою корпорацією свого часу, і аж до моменту ліквідації мала близько 40% прибутковості; завдяки монополізації ринку VOC піднімала ціни на основні види прянощів аж до 180%.

Навіть при першому розміщенні акцій VOC вони торгувались за ціною на 10-15% вищою за номінал, а в 1622 році ціна акцій доходила до 300% номіналу. В 1720 році, на піку біржевих спекуляцій, ціна акцій VOC сягнула 1200% номіналу. Коли ж в 1781 році була оприлюднена інформація про фінансові труднощі компанії, ціна її акцій впала до 25% номіналу. Дивіденди на акції були, в середньому, 18% на рік, а максимальні дивіденди були сплачені в 1606 році і склали 75%. Акціонери не завжди отримували свої дивіденди готівкою, але також, частково, прянощами, борговими розписками компанії, або державними борговими розписками. Завдяки цьому її акціонери пізніше отримали прізвисько «амстердамські мішки перцю».

Після 198 років існування VOC дійшла до банкрутства внаслідок помилок та зловживань менеджерів, розкрадань, та надання незабезпечених позик, і була ліквідована 31 грудня 1799 року. При ліквідації компанії лишився непокритий борг у 110 мільйонів гульденів, який був переведений на державу. Це банкрутство призвело до виникнення популярного жарту, де абревіатура «VOC» розшифровувалась як «V(ergann) O(nder) C(orruptie)», що означає «Зруйнована корупцією».

Акції розрізняють

За черговістю отримання доходу та обсягу прав власника:

Проста акція — надає право власнику на отримання — за класичного розуміння поняття «дивіденди» — деякої частини прибутку акціонерного товариства чи — за українським законодавством — отримувати дивіденди незалежно від фінансових результатів діяльності акціонерного товариства (за наявності на те рішення загальних зборів) та брати участь в управлінні товариством. Привілейована акція — надає власнику безумовне право на отримання встановленого умовами випуску річного доходу, при цьому власник п.а. має пріоритет (щодо власників простих акцій) при розрахунках товариства з акціонерами; п.а., як правило, не дає власнику права на участь в управлінні товариством, у тому числі — права голосу на зборах акціонерів. Сумарна номінальна вартість всіх випущених акціонерним товариством п. а. не може перевищувати 25% величини статутного фонду (складеного капіталу) акціонерного товариства.

За характером розпорядження:

Іменна акція — належить визначеній особі. Передача права власності на і.а. здійснюється шляхом видачі власником на користь набувача розпорядчого документа (наприклад, передавального розпорядження, при документарній формі існування). Відомості про власника і.а. підлягають реєстрації в акціонерному товаристві (або у представника акціонерного товариства — реєстратора, що здійснює на підставі угоди з акціонерним товариством ведення системи реєстру власників іменних цінних паперів акціонерного товариства). Права акціонера у набувача і.а. виникають у повному обсязі лише після реєстрації набутих і.а. за новим власником у системі реєстру власників іменних цінних паперів. Акція на пред'явника — власником вважається фактичний утримувач. Передача права власності на а.н.п. здійснюється шляхом простого її вручення. Акціонерне товариство жодним чином не фіксує обіг а.н.п.. Дивіденди на а.н.п. видаються пред'явнику акцій або на підставі відповідного документа депозитарію, що засвідчує кількість акцій даного власника, які знаходяться на збереженні. У книзі реєстрації акцій фіксується лише загальна кількість випущених акцій на пред'явника. Чинне українське законодавство не допускає існування акцій не пред'явника (з 2005 року).

Форми існування акцій

Документарна — існують у матеріальній формі як, власне, акції, так і сертифікату акцій, котрий є документом, що посвідчує право власності на вказану в ньому кількість акцій. **Бездокументарні** — існують у формі електронних записів на рахунках. Документом, що посвідчує право власності, є виписка з рахунку у цінних паперах.

Форма існування акцій в Україні з 29.10.2010 року— бездокументарна. Закон України "Про акціонерні товариства", котрий містить обмеження щодо існування документарної форми випуску акцій, в певній мірі вступає у конфлікт з Конституцією України, одним з базових принципів котрої - закон не має зворотньої сили в часі.

Глосарій

Активні — акції, за якими проводяться постійні щоденні операції. Їх котування постійно друкується у відповідних інформаційних органах преси.

Багатоголосі— акції, власники яких мають право на кілька голосів на загальних зборах акціонерів залежно від сумарної вартості цих акцій.

Без дивідендів (ексдивідендні) — акції, продані після видачі дивідендів. У такому разі покупець має право одержати на них дивіденди лише з настанням нової дати одержання дивідендів. Антонім — камдивідендні.

Безкоштовні — акції, що видаються акціонерними товариствами своїм акціонерам на певних умовах, безкоштовно.

Безномінальні— акції, які на час випуску не забезпечені відповідними активами, в яких не зазначена номінальна вартість.

Викупного фонду (викупні) — привілейовані акції, які викуповуються самим акціонерним товариством за рахунок коштів, передбачених для погашення частини або всієї суми акцій, що випущені в оборот, шляхом викупу за заздалегідь визначеною ціною протягом певного періоду.

Відстрочі акції — різновид звичайної акції, дивіденди на яку виплачуються тільки після того, як будуть виплачені дивіденди за всіма іншими видами звичайних акцій або ті, за якими протягом фіксованого ряду років зовсім не виплачується або виплачується незначний дивіденд. Після встановленого терміну такі акції дають своїм власникам права на отримання дивіденду, рівні за правами власників інших звичайних акцій.

3 обмеженим правом голосу— акції з обмеженою (обумовленою) кількістю власників, які мають право брати участь у голосуванні на зборах акціонерів.

3 правом — акції, куплені відразу після випуску які надають їх власникові право першочергової купівлі акцій, додатково випущених цим же товариством (компанією).

Засновників — емітовані засновником компанії. Часто ці акції забезпечені спеціальним правом на дивіденди.

Здвоєні— різновиди звичайних акцій двох акціонерних товариств (компаній), якими керує один інвестор. Продаються і купуються як єдині.

Конвертовані— привілейовані акції, які дають власникам право за певних умов міняти їх на прості (звичайні) акції.

Кумулятивні— привілейовані акції з накопичувальними гарантованими дивідендами. Коли дивіденди на такі акції не можуть бути своєчасно сплачені, тоді суми, нараховані на них, накопичуються до моменту спроможності емітента їх сплатити.

Обмежені — акції, за якими виплачуються дивіденди та забезпечуються інші права їх власників, окрім права голосу на зборах акціонерів.

Плюральні— акції, які надають їх власникові переваги при голосуванні на зборах акціонерів— право на кілька голосів.

Позаспискові — акції, які не ввійшли у біржові списки (каталоги), або ж кажучи біржовою термінологією не пройшли лістинг. В залежності від розвитку фондового ринку позаспискові акції можуть належати як найменшим підприємствам, так і навпаки — до лістингу можуть входити лише найбільші компанії. В Україні акції абсолютної більшості акціонерних товариств є позасписковими.

Прибуткові — суми нарахованих дивідендів на ці акції перевищують заплановані проценти та середній рівень дивідендів інших акціонерних товариств (компаній).

Спеціальні — різновиди привілейованих акцій зі спеціальними (додатковими) привілеями (умовами) для їх власників щодо одержання дивідендів, прав передачі й реалізації, прав голосування. Трудового колективу — спеціальні іменні акції, що випускаються підприємствами, фірмами, корпораціями і є виключною власністю трудового колективу. Вони розповсюджуються лише серед членів цих колективів і не можуть бути передані іншим особам, які не є членами трудових колективів — власників акцій. Акції трудового колективу — це засіб мобілізації власних фінансових засобів.

В Україні ці терміни практично не вживаються.

[ред.]

Контрольний пакет

Кількість акцій, що дозволяють керувати (контролювати) акціонерним товариством, називається контрольним пакетом акцій. Теоретично контрольний пакет складає 50 % випущених акцій плюс одна. На практиці досить мати 10-25 % (а іноді і менше) кількості акцій, щоб керувати справами АТ, бо акціонерним капіталом може володіти безліч дрібних утримувачів акцій, які загалом фактично не голосують.

Облігація

Облігація (лат. obligatio - забов`язання; англ. bond — довгострокова, note — короткострокова) — емісійний цінний папір, що засвідчує внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного паперу в передбачений в ньому строк з виплатою фіксованого відсотка (якщо інше не передбачено умовами випуску). Облігації усіх видів розповсюджуються серед підприємств і громадян на добровільних засадах.

Облігація є одним з головних джерел фінансування дефіциту державного бюджету, для більшості розвинених країн. Облігація для корпорацій є важливим джерелом коштів, що запозичуються.

Види облігацій за ступенем забезпеченості Забезпечені облігації

Облігація що забезпечена залогом будь-якого рухомого чи нерухомого майна підприємства. При цьому використовуються різні види забезпечення, а саме:

закладні під нерухомість

Фінансування із використанням облігацій, забезпечених закладними під нерухомість, мало широкий вжиток на початку XX сторіччя. В той час відбувалося інтенсивне нарощування основних виробничих фондів, та компанії використовували їх в якості забезпечення. Це було характерно для залізниць, в тому числі для України та Росії. Проте в подальшому виявилося, що залог нерухомості не страхує інвестора від втрати своїх капіталів в разі банкрутства емітенту. Реалізація такої нерухомості виявилася доволі складним завданням. В подальшому більшість корпорацій відмовилася від такого виду забезпечення. В США використовуються в енергетичній та транспортній промисловості.

забезпечення устаткуванням

Папери емітуються з метою купівлі устаткування чи машин. Часто використовуються транспортними компаніями (авіаційними та залізничними). При цьому титул власності за майном, що купується, передається довіреній особі, емітент стає власником лише після погашення емісії. У разі припинення поточних платежів по облігаціях, довірена особа продає майно, та ліквідує заборгованість, не вдаючись до банкрутства емітенту. При цьому розмір займу, що погашається перевищує розмір амортизації по забезпеченню, таким чином чим довше облігації в обігу, тим менший за ними ризик.

забезпечення цінними паперами

В цьому випадку забезпеченням стають цінні папери, що є в наявності у емітента. При цьому вартість цінних паперів має перевищувати об`єм заборгованості приблизно на 30%. Такі облігації емітуються доволі рідко. Зазвичай об'єктами застави виступають паперами дочірніх підприємств.

забезпечення пулом іпотечних кредитів

Даний вид облігацій випускається під забезпечення вже виданих іпотечних кредитів. Проходить це таким чином: фінансова організація видає кредити під нерухомість, після чого емітує облігації, забезпеченням яких виступають платежі за цими кредитами. Фактично це варіант сек`юрітизації заборгованості.

забезпечення іншими активами

Цей тип облігацій також є прикладом сек`юрітизації заборгованості. Забезпеченням за такими облігаціями стають очікувані фінансові потоки, частіше за все це платежі за виданими кредитами. Типовий приклад: банк або інша фінансова компанія видає кредит. Після чого такі кредити з`єднують у пул, та вкладають в спеціально створений трастовий фонд. Цей фонд емітує облігації, забезпеченням яких виступають майбутні платежі в фонд за виданими кредитами.

Цей тип облігацій часто використовується в країнах Латинської Америки.

Незабезпечені облігації

Незабезпе́чені обліга́ції - облігації із загальним правом вимоги, які, проте, не мають спеціального забезпечення. В разі відмови виконувати виплати за облігаціями жодне конкретне майно не може бути заарештовано, тобто кредитори не мають жодного додаткового захисту. Випуск незабезпечених облігацій можуть дозволити собі найбільші корпорації (в США — IBM, AT&T, General Motors), фінансова спроможність яких не викликає сумнівів. Окрім того, в деяких галузях (наприклад банківський) практично не існує активів, що могли б забезпечити погашення облігацій, відповідно підприємства даних галузей також практикують випуск незабезпечених облігацій.

Гарантовані облігації

Гарантовані облігації — боргові цінні папери, виконання зобов'язань за якими, крім емітента, гарантується одним або декількома особами, у разі неможливості їх виконання з боку емітента.

Наявність гарантій, природно, підвищує надійність облігацій. Даний варіант випуску облігацій часто застосовується при випуску облігацій дочірніми компаніями, гарантом по яких виступає материнська компанія. Крім того, як гарант можуть виступати банки, держава, місцеві органи влади.

В окремих випадках випуск облігацій може бути гарантований декількома гарантами. Варіантом гарантованих

облігацій можна вважати так звані застраховані облігації, виконання зобов'язань по яких гарантується страховою компанією. Зустрічаються також і так звані сумісні облігації, виконання зобов'язань за якими забезпечується відразу декількома емітентами.

Вексель

Депозит

Депозитний сертифікат

Депозитарна розписка

Депозитарна розписка — документ, що підтверджує, що цінні папери поміщену на зберігання в депозиторії банка.

На фьючерсному ринку передача права власності може відбуватися шляхом передачі депозитарної розписки.

Глоба́льна депозита́рна розпи́ска (англ. Global depositary receipt), ГДР (GDR) — банківський сертифікат на акції закордонної компанії, що тримаються підрозділом міжнародного банку в її країні. Торгівля розписками проходить як внутрішньо так і пропонується глобально різними закордонними гілками банку.

A Global Depository Receipt or Global Depositary Receipt (GDR) is a certificate issued by a depository bank, which purchases shares of foreign companies and deposits it on the account. GDRs represent ownership of an underlying number of shares.

Global Depository Receipts facilitate trade of shares, and are commonly used to invest in companies from developing or emerging markets.

Prices of Global Depositary Receipt are often close to values of related shares, but they are traded and settled independently of the underlying share.

Several international banks issue GDRs, such as JPMorgan Chase, Citigroup, Deutsche Bank, Bank of New York. GDRs are often listed in the Frankfurt Stock Exchange, Luxembourg Stock Exchange and in the London Stock Exchange, where they are traded on the International Order Book (IOB). Normally 1 GDR = 10 Shares, but not always. It is negotiable instrument which is denominated in some freely convertible currency. It is a negotiable certificate denominated in us dollars which reparesents a NON-US Companys publicly traded local equity

Америка́нська депозита́рна розпи́ска (англ. American Depositary Receipt), АДР (англ. ADR) — депозитарна розписка, банку-депозитарію яким виступає банк США (як правило, Bank of New York або Morgan Guarantee Trust). АДР номіновані в доларах США і перебувають в обігу як в американських позабіржових торговельних системах, так і на європейських біржах.

Дорожній чек

Дорожній чек — зобов'язання фінансової установи виплатити власнику чека зазначену в ньому суму у вказаній валюті. Крім того, дорожній чек є однією з найзручніших та найбезпечніших форм перевезення грошових коштів під час подорожейпо всьому світу.

Дорожні чеки обмінюються на готівкові кошти:

виключно власнику чека, який може поставити свій повторний підпис;

у розгалуженій мережі представництв American Express і майже всіх банків світу;

за вигіднішим валютним курсом, ніж той, що пропонують пункти обміну валют;

Переваги дорожніх чеків:

зручні у перевезенні; прості у використанні; не мають часових обмежень у термінах використання; приймаються до оплати товарів та послуг у переважній більшості магазинів, готелей, ресторанів, пунктів прокату, сервісних центрів у багатьох країнах світу;

друкуються на спеціальному папері та мають кілька надійних ступенів захисту;

у разі їх втрати власники мають можливість отримати відшкодування грошовими коштами або чеками

```
Дорожній чек має містити наступні реквізити:
назву документа — «дорожній чек» ("Traveler's Cheque");
назву компанії-емітента, що випустила дорожній чек — American Express та ін.;
назву платника та його реквізити;
підписи уповноважених представників компаній-емітентів;
номінал і назву іноземної валюти;
серію і номер;
місця для підписів осіб, що придбають чеки.
```

Опціон

Форвард

Форвардний контракт - стандартний документ, який засвідчує зобов'язання особи придбати (продати) цінні папери, товари або кошти у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін такого продажу під час укладення такого Ф. к. При цьому будь-яка сторона Ф. к. має право відмовитися від його виконання винятково за наявності згоди іншої сторони контракту або у випадках, визначених цивільним законодавством. Претензії щодо невиконання або неналежного виконання Ф. к. можуть пред'являтися винятково емітенту такого Ф. к. Продавець Ф. к. не може передати (продати) зобов'язання за цим контрактом іншим особам без згоди покупця Ф. к. Покупець Ф. к. має право без погодження з іншою стороною контракту в будь-який момент до закінчення строку дії (ліквідації) Ф. к. продати такий контракт будь-якій іншій особі, включаючи продавця такого Ф. к..

Фьючерс

Фы́очерс (фьючерсный контракт) (от англ. futures) — производный финансовый инструмент, стандартный срочный биржевой контракт купли-продажи базового актива, при заключении которого стороны (продавец и покупатель) договариваются только об уровне цены и сроке поставки. Остальные параметры актива (количество, качество, упаковка, маркировка и т. п.) оговорены заранее в спецификации биржевого контракта. Стороны несут обязательства перед биржей вплоть до исполнения фьючерса.

Фьючерс можно рассматривать как стандартизированную разновидность форварда, который обращается на организованном рынке со взаимными расчётами, централизованными внутри биржи.

Поставочный фьючерс предполагает, что на дату исполнения контракта покупатель должен приобрести, а продавец продать установленное в спецификации количество базового актива. Поставка осуществляется по расчётной цене, зафиксированной на последнюю дату торгов. В случае истечения данного контракта, но отсутствия товара у продавца биржа накладывает штраф.

Расчётный (беспоставочный) фьючерс предполагает, что между участниками производятся только денежные расчёты в сумме разницы между ценой контракта и фактической ценой актива на дату исполнения контракта без физической поставки базового актива. Обычно применяется для целей хеджирования рисков изменения цены базового актива или в спекулятивных целях.

Варрант

Варрант (інколи варант) (англ. warrant — повноваження, довіреність) - цінний папір, що дає її власникові право на купівлю деякої кількості акцій на певну майбутню дату за певною ціною. Зазвичай варранти використовуються при новій емісії цінних паперів. Варрант торгується як цінний папір, ціна якого відображає вартість його первинних цінних паперів.

Варранти придбали популярність серед біржових спекулянтів, тому що курс варранта на покупку акції, по якому він котирується на біржі, істотно нижче за курс самої акції, тому для збереження заданої позиції потрібно менше коштів.

Термін дії варранта достатньо великий, можливий випуск безстрокового варранта.

Своп

Своп (від англ. swap – обмін, заміна) є угодою про обмін активів, процентних виплат, процентних ставок або інших характеристик, вказаних в угоді, з метою оптимізації структури капіталу компанії і

отримання додаткового доходу. Угода між двома учасниками ринку про обмін у майбутньому платежами відповідно до умов угоди. Фактично своп полягає в зміні грошового потоку з одними характеристиками на грошовий потік з іншими характеристиками.

Своп - операція, що поєднує готівкову купівлю-продаж з одночасним укладанням контругоди на певний термін. Існує кілька типів операцій "своп":

валютні,

процентні,

боргові,

із золотом і їх різні поєднання.

Валютна операція "своп" являє собою купівлю іноземної валюти на умовах "своп" в обмін на вітчизняну валюту з наступним викупом.

Угоди "своп" зручні для банків, тому що не створюють непокритої валютної позиції - обсяги вимог і зобов'язань банку в іноземній валюті збігаються.

Цілями "своп" бувають:

придбання необхідної валюти для міжнародних розрахунків; здійснення політики диверсифікованості валютних резервів; підтримка визначених залишків на поточних рахунках; задоволення потреб клієнта в іноземній валюті й ін.

До угод "своп" особливо активно запобігають центральні банки. Вони використовують їх для тимчасового підкріплення своїх валютних резервів у періоди валютних криз і для проведення валютних інтервенцій. Центральні банки використовують "своп" у якості одного з методів валютного регулювання, насамперед для підтримки курсів валют.

Угоди "своп" з золотом проводяться аналогічним чином: метал продається на умовах готівкового продажу й одночасно викуповується з платежем через визначений термін. Країни члени євроринку із метою часткового забезпечення золотом емісії ЄВРО здійснюють внески 20% своїх офіційних золотих і доларових резервів у Європейський фонд валютного співробітництва у формі 3-місячних поновлюваних угод "своп", зберігаючи в такий спосіб право на ці резервні активи.

Операції "своп" з валютою і золотом означають тимчасовий обмін активами, з відсотками і борговими вимогами - остаточний обмін.

Сутність операцій "своп " з відсотками полягає в тому, що одна сторона зобов'язується виплатити іншій відсотки за ставкою LIBOR в обмін на одержання платежів за фіксованою ставкою. Виграє та сторона, яка не помилилася при прогнозуванні ринкової процентної ставки.

Операції "своп" з борговими зобов'язаннями полягають у тому, що кредитори обмінюються не тільки процентними надходженнями, але і всією сумою боргу клієнта.

Операції "своп" з валютою і відсотками іноді поєднуються (одна сторона виплачує відсотки за плаваючою процентною ставкою, у доларах США в обмін на одержання процентних платежів за фіксованою ставкою в EBPO).

До операцій "своп " на фінансових ринках близькі за змістом так звані операції "репо " (repurchasing agreement, чи геро, чи buy-backs).

Операції "репо" засновані на домовленості учасників угоди про зворотний викуп цінних паперів. Угода передбачає, що одна сторона продає іншій пакет цінних паперів визначеного розміру з зобов'язанням викупити його по заздалегідь обумовленій ціні. Одна сторона кредитує іншу під заставу цінних паперів.

Операції "репо" бувають декількох видів:

"Репо з фіксованою датою" передбачає, що позичальник зобов'язується викупити цінні папери до заздалегідь встановленої дати.

Операції "відкрите репо" припускають, що викуп цінних паперів може бути здійснений у будь-який час або в будь-який час після визначеної дати.

За допомогою операцій "репо" власники великих пакетів цінних паперів одержують можливість більш ефективно розпоряджатися своїми активами, а банки й інші фінансові інститути одержують ще один

інструмент управління ліквідністю.

Традиційно свопи ділять на дефолтні свопи, свопи на активи, свопи на сукупний дохід.

Коносамент

товаророзпоряджувальний документ. Містить умови договору морського перевезення вантажу, засвідчує факт наявності договору і служить доказом прийому вантажу до перевезення.[1] Коносамент є одним з основних документів які використовуються при митному оформленні та митному контролі товарів які перевозяться морським транспортом. Також коносамент засвідчує право властності на товар. Документ видається із записів вантажного ордеру експедиторською конторою порта. Функції Коносаменту:

- є підтвердженням отримання товару на відвантаження
- документ, який дає право розпоряджатися товарами
- свідчить про укладання контракту для морських /річних/ та змішаних перевезень

Коносаменти можуть бути:

іменні - в них вказується певний отримувач, а передача товару здійснюється шляхом передавального надпису — індосамента або ж в іншій формі з дотриманням правил передачі боргової вимоги; ордерні - видаються наказу відправника чи отримувача, передача також за допомогою індосамента; на пред'явника — передається шляхом фактичного вручення новому власнику коносамента.